

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
10/844-

Dato

24 MAR 2015

Kjølen Vindpark - Aremark vindpark - klage og planendring

Innledning

Kjølen Vindpark AS søkte 1. mars 2013 om anleggskonsesjon, ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse for å bygge og drive et vindkraftverk med inntil 130 MW installert effekt i Aremark kommune. Hafslund Nett AS søkte samtidig om anleggskonsesjon for nødvendig 132 kV nettilknytning av vindkraftverket.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) avslo søknadene 1. mars 2013.

NVEs vedtak ble påklaget av i alt 6 klageparter.

NVE fant ikke grunnlag for å oppheve eller endre eget vedtak, og saken ble derfor oversendt til Olje- og energidepartementet (OED) ved brev av 3. juni 2013 til klagebehandling.

Bakgrunn

Kjølen vindkraftverk var planlagt med en beregnet årlig produksjon på om lag 420 GWh. Det omsøkte planområdet var om lag 20 km² og skulle bestå av inntil 54 vindturbiner.

NVE har i konsesjonsbehandlingen vurdert de positive og negative virkningene av Kjølen vindkraftverk. NVE finner ikke de positive virkningene av tiltaket store nok til å oppveie mulige skader og ulemper. NVE trekker særlig frem de negative virkningene for det sammenhengende naturområdet Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødnesfjella, og virkningene for naturmangfoldet.

Klagene

NVEs vedtak er påklaget av:

- Kjølen Vindpark AS
- Aremark Næringsforum
- Grunneiere i planområdet v/Bøhn m.fl.
- Forhandlingsutvalget for grunneiere v/Holth
- Felles brev fra barnefamilier og unge i Aremark
- Havass Skog AS

NVE har sammenfattet klagene i KE-notat 16/2013 av 3. juni 2013 *Kjølen Vindpark AS/Hafslund Nett AS – Kjølen vindkraftverk og tilhørende nettilknytning – Sammenfatning og vurdering av klager på NVEs vedtak om avslag på søknad om konsesjon*. KE-notat 16/2013 ble oversendt klagerne i kopi ved NVEs brev av 3. juni 2013.

En tematisk gjennomgang av klagegrunnene viser at det er NVEs vektlegging av det sammenhengende naturområdet Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødnesfjella, NVEs vurdering av det biologiske mangfoldet i området og NVEs vurdering av tap av INON som dominerer klagerne anførsler. I tillegg har mange klagerne pekt på den lokale støtten til prosjektet og den politiske behandling av saken i kommune og fylkesting som argumenter for at prosjektet gis konsesjon. Kjølens Vindpark AS har også pekt på forhold i beskrivelsen av prosjektets driftstider og prosjektøkonomi som kan gi muligheter for misforståelser om økonomien i prosjektet.

OED mottok en planendringssøknad for Kjølens Vindpark 18. november 2013. I planendringssøknaden presenteres et revidert utbyggingsalternativ under navnet Aremark Vindpark. Dette prosjektet reduserer planområdet fra 19,9 til 13,1 km² og antall turbiner fra inntil 54 til inntil 43. Samlet installert effekt er redusert til 105 MW.

OED sendte den 9. januar 2014 planendringssøknaden til Aremark kommune og NVE til vurdering. I NVEs vurdering av planendringssøknaden går det frem at det nye prosjektet reduserer ulempene, men ikke i et slikt omfang at en ny fullstendig vurdering kan anbefales. Aremark kommune skriver i svarbrev at det ikke fremkommer opplysninger i planendringssøknaden som har betydning for kommunens vedtak av 13. desember 2012.

OED arrangerte klagebefaring i området og hadde møte med klagerne, representanter for kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen og andre interessenter 10. juni 2014.

Departementets vurdering

Innledning

Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. I departementets vurdering av om konsesjon etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at

produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.

I den skjønnsmessige vurderingen som foretas ved avgjørelsen av klagen på avslaget til vindkraftverket etter energiloven, vurderes miljøkonsekvensene av tiltaket i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til kraftforsyningsikkerheten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies. Det vises her til prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12.

Departementet legger videre til grunn at Norge, gjennom fornybardirektivet og opprettelsen av et felles elsertifikatmarked med Sverige, har forpliktet seg til å øke utbyggingen av fornybar energi vesentlig. Vindkraft og vannkraft er de to energibærerne som kan bidra med ny produksjonskapasitet i et betydelig omfang.

For det aktuelle vindkraftprosjektet er det estimert en middelvind på inntil 6,9 m/s som med en installert effekt på 105 MW, kan gi en samlet produksjon på om lag 340 GWh. For departementet fremstår det usikkerhet knyttet til vindforhold og brukstider for dette vindkraftverket. Departementet konstaterer imidlertid at NVE har funnet at vindkraftverket kan være realiserbart innenfor det svensk-norske sertifikatmarkedet. Departementet legger til grunn at selv om det skulle være teknisk og økonomisk mulig å realisere et vindkraftverk i Aremark, vil lønnsomheten ved et slikt prosjekt være liten.

Klagerne har anført at vindkraftverket vil gi positive effekter lokalt i form av kommunale inntekter, økte muligheter for rasjonell skogsdrift, sysselsettingseffekter og at prosjektet er ønsket i kommunen. Klagerne har også gitt til kjenne at NVEs verdsetting av skogområdene er for høy. Departementet har imidlertid også blitt tilskrevet av beboere i området og andre interessenter som har et annet syn på de negative effektene av et eventuelt vindkraftverk. Verdsetting av naturgoder er komplisert. Departementet må bruke det lovbestemte skjønn. Skjønnets er blant annet basert på de faglige utredningene og de foretatte befaringer.

I NVEs vurdering av planendringssøknaden går det frem at mange av ulempene det opprinnelige prosjektet hadde, blir redusert gjennom en nedskalering av prosjektet. En vesentlig innvendig som står igjen er hensynet til å bevare grønnstrukturen Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødnesfjella. Fylkesmannen i Østfold mener at den grønne korridoren bør beskyttes mot tunge fysiske inngrep av hensyn til friluftsliv og naturverdier. Fylkesmannen mener videre at det er store miljøverdier i planområdet og omkringliggende områder, særlig knyttet til betydelige arealer gammel skog med tilhørende biologisk mangfold (herunder forekomster av sjeldne og trua arter), inngrepsfri natur med "villmarkspreg", friluftslivsverdier, stillhet og landskapsverdier. På denne bakgrunn fremmet fylkesmannen innsigelse mot konsesjonssøknaden.

Departementet er kjent med at folkeavstemmingen i kommunen ga et flertall for utbyggingen. Et flertall i kommunestyret har imidlertid gått i mot utbyggingen. Med 18 mot 17 stemmer i fylkestinget 25. oktober 2012 anbefalte Østfold fylkeskommune at søknaden om Kjølen

vindpark imøtekommes. Samme dag vedtok fylkestinget *Regional plan for vindkraft i Østfold*. Av dette vedtaket følger det at (pkt. 2):

Regional plan for vindkraft i Østfold skal bygge på hovedstrategien om at vindkraftanlegg ikke skal lokaliseres innenfor følgende hovedkategorier landskap/ soner i fylket:

- I det sammenhengende, brede skogbeltet av høyereliggende utmarksområder, benevnt «Fjella-landskapet» øst i fylket, som strekker seg fra Kornsjø i sør til Rødenes i nord. Dette skogbeltet inkluderer: Ankerfjella, Vestfjella i Aremark og Marker, Degernesfjella, Rakkestadjfjella, Trømborgfjella og Rødenesfjellet. Dette er fylkets relative «villmarksnatur» hvor det skal vernes mot store/ arealkrevende tekniske inngrep.*

Til forslag om å ta inn Vestfjella som et område egnet for vindkraft i planen vedtok fylkestinget (pkt.4):

Ingen nye områder av følgende foreslått områder under høringen tas inn i den regionale planen:

Vestfjella i Aremark ligger innenfor det sammenhengende skogbeltet benevnt «Fjellalandskapet» (pkt 1 i hovedstrategien), og inneholder svært viktige miljøkvaliteter knyttet til landskap, natur og friluftsliv. Sentralt i området ligger fylkets største INON-område i skog.

Lokale vurderinger tillegges stor vekt i departementets konsesjonsbehandling. I denne saken konstaterer imidlertid departementet at det lokale synet og fylkeskommunens syn trekker i begge retninger. Uansett er det departementets ansvar etter energiloven å vurdere om tiltaket samlet sett er samfunnsmessig rasjonelt.

I OEDs vurdering av klagen på NVEs vedtak inngår om ulempene er akseptable etter reduksjonen av utbyggingens omfang i tråd med planendringssøknaden. De gjenværende ulempene er vurdert opp mot fordelene knyttet til ny fornybar kraftproduksjon i samsvar med målet om å øke utbyggingen av vindkraft regionalt og nasjonalt.

Departementet mener at forringelsen et slikt inngrep har på friluftslivet og naturverdiene i området vil være for stor. Planendringssøknaden reduserer i noen grad konfliktene, men ikke når det gjelder hensynet til å bevare et av de få større, relativt uberørte naturområdene i Østfold.

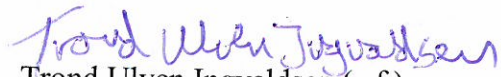
Konklusjon

NVEs vedtak av 1. mars 2013 om ikke å gi Kjølén Vindpark AS anleggskonsesjon, ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse stadfestes.

Klagene tas ikke til følge.

Departementets avgjørelse er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tom Wiersdalen Karlsen
seniorrådgiver

Kopi til:

Aremark kommune
Fylkesmannen i Østfold
Østfold fylkeskommune
Grasrota Østfold v/Vidar Pettersen
Foreningen grunneiere med direkte innsyn til vindmølleparken
Forum for natur og friluftsliv i Østfold
Hans Petter Hannaas
Ole Lagerholt
Mervillmark/Vestafjellas Venner v/Bård E. Andersen

Adresseliste

Aremark Næringsforum

Grunneiere i Aremark

Havass Skog AS

Grunneiere v/Peter Dagrød

Ann-Kristin Bønøgård

Barnefamilier og unge i

Aremark

Havgul AS

Prinsensgate 5

0152

OSLO